

«De som sitter i VIP-loungene har sjelden betalt flybillettene selv. Men det er de som sørger for at kutt alltid rammer periferien.»

Ivar Arnstad, svensk trønder, Signert side 46

God plass: Melhus sentrum har godt med parkeringsplasser, som her foran Melhus torg. Nå vil kommunen gi sentrum et kraftig løft, og kanskje bilene får mindre boltreplass?

Foto: KJELL A. OLSEN

Trønderske tettsteder er sørgelige saker. Melhus vil gjøre noe med det, men vil få trøbbel med å rette opp gamle feilgrep.

Kan Melhus bli et hyggelig sted?

Kommentar

Trygve Lundemo

Kommentator
trygve.lundemo@
adresseavisen.no

«Melhus sentrum er et urbant og miljøvennlig sted ved Gaulas bredd, preget av kunst, kultur og mangfoldig folkeliv.» Nei, dette er ikke en beskrivelse av dagens Melhus. Snarere tvert imot, er det fristende å si.

Formuleringen er kommunens visjon for hvordan sentrum skal bli. Selv om slike visjoner ofte er jålete, innholds- løse eller urealistiske, trenger Melhus sentrum et kraftig løft. Derfor må kommunen også sette seg ambisiøse mål. Hvis de

bare når dem halvveis, blir situasjonen i hvert fall mye bedre enn i dag.

Vi som har kjørt gjennom Melhus i mange år, har aldri vært fristet til å stoppe der for annet enn påfyll av drivstoff og kanskje ei pølse med brød. Etter at E6 ble flyttet i 2005, har vi ikke lenger kjørt gjennom, men forbi – og vi har vært godt tilfreds med å gjøre det i stor fart.

I dag er Melhus sentrum egentlig ikke noe sentrum, men en gigantisk parkeringsplass. Der det før lå røde tyskerbrakker, er det nå god plass til biler, og nyere bygninger er strødd omkring, tilsynelatende tilfeldig. Gamle E6 heter nå Miljøgata. Det er fristende å sette navnet i anførsel, for det mest miljøvennlige med gata er at bilene ikke kan kjøre like fort som da veien het E6. Stedet er bortimot et skrekkeeksempel på dårlig tettstedsutvikling.

Melhus er selvfølgelig ikke alene om å ha et sentrum vi bare oppsøker hvis vi har et ærend der. Trondheim er omkranset av små steder som mangler et tydelig og tiltalende sentrum: Vikhammer, Hommelvik, Skaun, Klæbu og Ranheim er noen av dem.

Slike tettsteder har tilsynelatende utviklet seg helt planløst. Mens utviklingen i de store byene i mange tiår har vært et debatttema som har skapt høy

temperatur, har det ikke vært så nøye med tettstedsutviklingen.

På de små stedene som verken er by eller bygge, ser det ut til at både innbyggerne og kommuneløsningen har vært fornøyd så lenge de fikk et rådhus, en skole, et legekantor og steder der de kunne kjøpe melk, brød, spade, øks, gummistøvler og kunstgjødsel. Så lenge slike servicetilbud lå i nærheten av hverandre, virker det som om de som styrte tettstedene var fornøyd.

Slik var det i hele den perioden etter andre verdenskrig da det nye Norge ble bygget. Stedene nye vokste fram på 50-, 60- og 70-tallet, ligger i dag som utflytende, plasskrevende påminnelser om mangel på planlegging og langsiktig tankegang. Om disse stedene ikke ligger utenfor folkeskikken, har de de i hvert fall ligget utenfor byggeskikken. Arkitekten har brukt begrepet «mellomlandet» om slike steder. De faller mellom to stoler.

Nå, endelig, ser vi behovet for en bedre tettstedsutvikling i «mellomlandet». Tettsteder der folk trives, blir større og sterkere. Folk bosetter seg nærmere hverandre. De trenger ikke kjøre så mye bil, og de får kortere vei til toget og jernbanen.

Formannskapet i Melhus vedtok nylig et såkalt planprogram med overordnede

retningslinjer for hva som skal skje. Når vi ser forbi traurige, byråkratiske formuleringer og luftige visjoner, oppdager vi målsetninger som faktisk kan føre til konkrete resultater.

Man skal være blåøyd optimist for å tro at Melhus sentrum om noen år blir preget av kunst og kultur, men bare det at man på et lite tettsted legger plan og får hjelp på stedsutvikling, er et langt skritt i riktig retning. Det kan dessuten ikke bli stort verre enn det er.

Ett avgjørende element må i hvert fall være på plass når planen er ferdig om to år: Melhus trenger et torg, en sentral møteplass som kan stramme opp de utflytende omgivelsene og definere hvor sentrum er. Torget bør antakelig legges på den overdimensjonerte parkeringsplassen foran Melhus torg og Rema.

Det blir verre å finne ut hva som skal skje rundt torget, for der er det bygget i nyere tid. Fortidens synder står i veien for det nye Melhus sentrum, men «riv skiten» er kanskje et litt for enkelt forslag?

«Tettsteder der folk trives, blir større og sterkere.»